

# Torturutsette i norsk helsevesen



## Kva er tortur?

Tortur skjer i følgje Amnesty International i dag i over 100 land. Mange menneske med slike erfaringar bur i dag i Noreg. Er vårt helsevesen godt nok rusta til å gi likeverdige helsetenester til desse personane?

HVL, RVTS-Vest, Seksjon Smertebehandling og Palliasjon ved HUS, UiB og Senter for Migrasjonselhelse i Bergen kommune samarbeider om seminardag 29. september 2022 for å sette søkelyset på denne tematikken og har samla fleire av landets mest kompetente aktørar i feltet.

Vi inviterer alle som har interesse for temaet til å delta.

29.september 2022, kl. 9-15.30

Stad; Mimes Brønn, Høgskolen på Vestlandet, Kronstad, Bergen

**Påmelding**

Relevante fagorganisasjoner søkes om godkjenning

# Program

0830	<b>Registrering med kaffe/te</b>
0900	Samtale med torturutsett – kvifor blir ein torturert? Bheki Dlamini og Rolf Vårdal.
0930	Kva kjenneteiknar å vere overlevar i Noreg? Birgit Lie, overlege, avdelingssjef Spesialisert poliklinikk for psykosomatikk og traumer ved Sørlandet Sykehus, Kristiansand. Initiativtaker til bokprosjektet «Våre stemmer – vi som skulle tie».
1015	Pause
1030	Torturert og glemt? Om tilbudet til torturutsatte I Norge. Moa Nyamwathi Lønning, senioranalytiker i Norges Røde Kors, postdoktor ved Høgskolen i Innlandet.
1100	Langvarige smerter hos torturutsatte – hvor er de gode tiltakene? Hvem kan vi henvise til? Borrik Schjødt, psykolog, seksjon smertebehandling og palliasjon, Haukeland Universitetssykehus, HUS. Tone Høivik Gulli, seksjonsoverlege, seksjon smertebehandling og palliasjon, HUS.
1130	Lunsj
1230	Samtale med torturutsett – kva strategiar kan hjelpe? Mohammad Khoshzough og Rolf Vårdal.
1300	Hjelp og nødvendige tiltak. Om rehabilitering til mennesker utsatt for tortur, relevant forskning og internasjonale forpliktelser. Nora Sveaass, psykolog, professor emerita, Universitetet i Oslo.
1330	Kommunikasjonens betydning – erfaringar frå Senter for Migrasjonshelse (SEMI). Egil Kaberuka-Nielsen, leiar.
1400	Pause
1415	Fysioterapi som intervensjon – psykomotorisk tilnærming vs individfokusert tilnærming. Fysioterapeutar Line Giusti & Rolf Vårdal.
1445	Psykologisk arbeid med torturutsatte. Psykolog/PhD Valeria Markova, SEMI.
1505	Orale helseutfordringer - status, rettigheter og betydningen av tverrfaglig samarbeid. Ann Catrin Høyvik, tannlege TKØ, universitetslektor på UiO.
1525	Oppsummering
1530	Slutt



**Birgit Lie**, har i 35 år jobbet klinisk med flyktninger, torturutsatte og deres traumer. Hun skrev i 2003 doktoravhandling ved UiO om sammenhengen mellom psykososiale problemer og eksponering for traumatiske opplevelser hos nyankomne flyktninger i Norge. Hun etablerte flyktninghelsetjenesten i Kristiansand og var kommunelege der (1988–1998).

Hun etablerte og ledet Psykososialt team for flyktninger i Sør-Norge (1988) fram til RVTS Sør ble etablert i 2008. Da etablerte hun avdelingen Spesialisert poliklinikk for psykosomatikk og traumer ved Sørlandet Sykehus, arbeider der klinisk med bl.a rehabilitering av torturutsatte og er avdelingsjef. Lie har vært medlem av legeforeningens utvalg for menneskerettigheter (2000–2006), var Norges representant i Europarådets komite mot tortur, CPT (2006–2010), var med i helsedirektoratets fagråd for innvandrerhelse, SOHEMI (2009–2018) og har siden 2018 vært med i tilsynsrådet for politiets utlendingsenhet på Trandum.

Lie har vært medforfatter i kapittelet 7 om tortur i veilederen og har deltatt i flere prosjekt om torturutsatte for Helsedirektoratet/UDI/RVTS bla Prosjekt 42 i 2014, i revisjon av Istanbulprotokollens kapittel, medforfatter i FAFO rapporten om dokumentasjon av torturutsatte i asylprosessen (2021:18).

---

**Moa Nyamwathi Lønning** jobber som senioranalytiker i enhet for Humanitære behov og analyse i Norges Røde Kors og som postdoktor ved Institutt for sosialfag og veiledning ved Høgskolen i Innlandet. Hun har en Ph.d. i sosialt arbeid, en master i flyktning- og tvungen migrasjonsstudier og en bachelor i Black Studies. Moa er hovedforfatter av Røde Kors-rapporten Torturert og glemt? Identifisering og rehabilitering av torturutsatte i Norge.





**Nora Sveaass**, professor emeritus ved Psykologisk Institutt, UiO. Hun har arbeidet klinisk i mange år med flyktninger, ved Psykososialt senter for flyktninger. Har undervist og forsket i temaer knyttet til menneskerettigheter, tortur og tortur rehabilitering, flyktningfamilier, seksuelle overgrep og rettsoppgjør. Hun har vært medlem av Menneskerettighetsutvalget i Norsk Psykologforening. Var medlem av FNs Torturkomitee fra 2006 – 2013, og er nå medlem av FNs underkomite for forebygging av tortur.

Hun tok initiativ til etableringen av Mental Health and Human Rights info for over 20 pr siden, en frivillig organisasjon som formidler informasjon om menneskerettigheter og helse, i særdeleshet er det blitt utviklet relevant opplæringsmateriell for folk som arbeider med mennesker utsatt for menneskerettighetsbrudd. Nora har skrevet og publisert artikler og bøker om de nevnte tema, i Norge og internasjonalt. Hun deltok i forskingsrapporten om torturutsatte i asylprosessen, og har blant annet skrevet boka «Hva skal vi med menneskerettigheter» sammen med E Gording Stang.

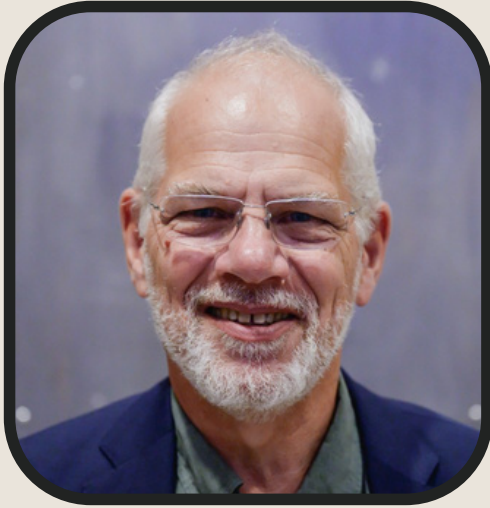
I 2009 mottok hun Amnesty International pris (Norge) for jobben med menneskerettigheter, og Universitet i Oslos menneskerettighetspris i 2018. I 2019 ble Sveaass utnevnt til St. Olavs Orden – Ridder av 1.klasse. Hun mottok utmerkelsen for sin innsats for menneskerettighetene.

---

**Ann Catrin Høyvik** jobber per i dag i en 50% stilling som Universitetslektor i atferdsfag ved Det odontologiske fakultet på UiO, videre jobber hun 20% som TOO-tannlege ved Tannhelsetjenestens Kompetansesenter Øst i tillegg til arbeid i en privat tannlegepraksis hvor hun har tett samarbeid med flyktningtjenesten.

I januar leverte Høyvik sin PhD-avhandling om tannhelse hos flyktninger, Birgit Lie var en av veilederne på denne oppgaven.





**Borrik Schjødt.** Psykologspesialist – spesialist i voksenpsykologi, og i samfunnspsykologi. Schjødt har vært psykolog ved Seksjon smertebehandling og palliasjon fra 1993. Han er leder for Norsk psykologforenings fagutvalg for klinisk helsepsykologi og har vært styremedlem i Norsk Smerteforening i perioden 2005-2017.

---

**Line Giusti,** psykomotorisk fysioterapeut MSc.

Har erfaring fra arbeid med migrasjonshelse og mennesker med fluktbakgrunn fra Fengselshelsetjenesten i Bergen (2008-2015), Senter for migrasjonshelse (2015-2021) og som avtalefysioterapeut i Bergen Kommune (2021-dd). Har deltatt i forskningsprosjektene CHART og PREP, begge prosjekter knyttet til fysioterapi og migrasjonshelse.



Samarbeider nå med HVL og Polyfon kunnskapsklynge for musikkterapi med et prosjekt knyttet til kunnskapsbasert praksis, psykomotorisk fysioterapi, musikk og poesi. Sitter i kursutvalget i faggruppen for psykomotorisk fysioterapi i Norsk Fysioterapeutforbund.

---



**Tone Gulli Høivik,** Seksjonsoverlege Seksjon smertebehandling og palliasjon/ Postoperativ seksjon. KSK. Haukeland universitetssjukehus

**Egil Kaberuka-Nielsen**, utdannet sosionom, og er leder for Senter for migrasjonshelse i Bergen kommune.

Han har jobbet med flyktninger i over 25 år. Han har tidligere jobbet som rådgiver for barn og unges psykiske helse, miljøterapeut i Bufetat, integreringskonsulent og flyktninghelsekonsulent ved introduksjonssenteret for flyktninger, og vært leder for smittevernkontoret i Bergen.



Kaberuka-Nielsen har lang erfaring med å samarbeide på tvers innen helsesektoren og andre offentlige tjenester, og stor kunnskap innen offentlig forvaltning og organisering av både kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten. Han har en interesse for integreringsrelaterte spørsmål, og særlig koblingen mellom integrering og helse.



**Rolf Vårdal**, fysioterapeut ved Senter for Migrasjonshelse. Har siden 1998 arbeidet i flyktningfeltet som fysioterapeut i Bergen kommune, integreringskonsulent ved Introduksjonssenteret for Flyktninger i Bergen kommune og ved Fagteam Flyktninghelse og Tvungen Migrasjon, RVTS Vest. Har jobber mye med mennesker som har opplevd og overlevd tortur. Fokus på ressurser den enkelte har og ikke primært på skader og problem, ser på dialog, historien og mennesket bak som svært viktig.

**Bheki Dlamini** – aktivist og tidligere politisk fange





Foto: © Fin Serck-Hanssen/BONO

**Mohammad Khoshzough** – flyktning,  
tidligere politisk fange

**Valeria Markova** (f. 1985) er autorisert psykolog (cand.psychol.), uteksaminert fra Universitetet i Bergen. Hun skrev en doktorgrad og har i seinere år forsket på hvordan mennesker fra ulike kulturer bosatt i Norge forstår psykiske lidelser og velger behandling. Markova jobber nå som psykolog og forsker ved Senter for Migrasjonshelse. Hun leder flere prosjekter som går ut på å tilpasse eksisterende helsetilbud på lavterskelnivå til ulike flyktninggrupper.

